

CULTURA POPORULUI

FOAIE DE CULTURĂ ȘI DE EDUCAȚIE CETĂȚENEASCĂ
A SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI”

ABONAMENTE ANUALE:

pentru săteni . . . . . 30 lei
" autorități . . . . . 60 lei
" întreprinderi financiare . . . . . 100 lei

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

REDAȚIA: Telefon No. 405   ADMINISTRAȚIA: Telef. No. 186

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Strada Memorandului No. 21, în Sala Reduta

Calendarul Săptămânei

CATOLIC

ORTODOX

24	Luni	Gheorghe	11	St. M. Antipa
25	Marți	Marcu evang.	12	M. Vasile
26	Mercuri	Cletu Pr.	13	M. Artemon
27	Joi	Felegriau	14	Ap. Martin
28	Vineri	Romanu	15	Ap. Arstach
29	Sâmbătă	Robert	16	M. Agapia
30	Duminică	Caterina	17	Cuv. Simeon

O DATORIE

Noi am ținut și ținem ca aducem cuvântul nostru de mulțumire aceluia care ne-au condus. Printre aceștia a fost D-l General N. Petala, căruia i-am spus cât de mult a făcut el pentru noi, și cât de mult noi, la rândul nostru, îl iubim și îl respectăm. Iar acum este D-l V. Dimitriu, Profesor la Universitatea din Cluj, căruia îi suntem datori o încredințare.

D-l V. Dimitriu a fost cel dintâiu Președinte al „Culturii Poporului”. Dar acum el s-a simțindu-se slăbit, se retrage din fruntea noastră, încredințându-mi conducerea, care am fost o ajutorul său ca vice-președinte.—Eu nu să-și spun D lui V. Dimitriu, că nu știu în ce măsură voi fi vrednic de această încredințare, dar atât cât voi fi în stare a o face, voi avea de călăuză flacăra și înțelepciunea d-sale. Ne vom sili ca, atât eu cât și D-nii vice-președinți, Prof. Popescu-Voitești și Silviu Dragomir, precum și întreg Comitetul, să avem aceiași dragoste de Țară.—El este un bătrân profesor. Dar sufletul său este atât de tânăr, că el a fost pururea cel mai verde Român printre noi. Și totuși, căldura inimii sale ne-a și cumpăna minții cetățenilor înțelepte. Și multă trebură are nașia noastră de căldura inimii, dar și de înțelepciunea minții. De aceea, noi am crezut că nu ne putem desprinde cu totul de conducerea D-lui Profesor V. Dimitriu, ci l'am ales Președintele nostru de onoare. Și așa, oricâteori vom avea să trecem prin greutăți hotărâri, noi ne vom adresa la el, cu pietate ca la

un părinte, pentru a-i cere sfatul,

„Cultura Poporului” este o societate care și-a propus să arate nașiei române cât de sus poate ea să ajungă prin muncă, prin cinste, prin bună cuviință. Țara noastră este așa de frumoasă și de bogată, încât dacă pornim să o muncim cu cinste, ea va fi odată printre cele mai de frunte țări de pe acest pământ. În această mare nădejde stă rostul Culturii Poporului.

Și această nădejde era și este neclintită în sufletul profesorului V. Dimitriu.

Această nădejde ne vom sili din toate puterile să fie și în noi, pentru ca și prin noi ea să ajungă a fi tot mai mult în sufletul tuturor Românilor.

MARIN ȘTEFĂNESCU
Profesor la Universitatea din Cluj
Președintele „Culturii Poporului”

VERSURI (în formă populară)

Românul

Multe neamuri innainte
Peste capu-mi au venit,
Multe liște-afurisite
Din apus și răsărit
Incercau-ai pe întrecute
Cari de care mai cu rău
Să-mi ia casa, să-mi ia masă,
Să-mi ia totul ce-i al meu....

C'i'n necaz și suferință
Pieptul mi-s'a oțelit
Sunt mai tare în credință
Decât stânca de granit
Căci necazul mă întărește
Ori și câte-as suferi
Și în veci țaria-mi crește
Până când Român voi fi.

Cântec

Du-te carte și iar vină
Și dorul mi-l mai alină,
Spune-i carte ce ți-au spus
Ochii mei, când el s'a dus,
Cum tot lacrimi am vărsat
Și pe el l'am tot așteptat,
Spune-i carte, că-l aștept
Zi și noapte tot aștept
Așteptând iubirea-mi crește
Și durerea mea sporește.

TARA MEA

de MARIA

Regina tuturor Românilor

„O Românie, tu țara mea, țara bucuriilor și a stăruirilor mele! Numele tău ar trebui, să răsună în toate inimile ca într-o mea.

M'am închinat ție; bucuriile tale sunt ale mele ca și neacuzurile. Din marele tău vis am făcut visul meu; cinstea ta este a mea; ambițiunile tale le-am înțeles; am încrederea în mărire și vreau să merg cu tine într-o întâmplare ei.

Vin de departe — a fost o vreme când nu eram decât o străină. Acum sunt a ta așa de mult în cât îmi pare că nici o dată piciorul meu n'a călcat alte drumuri decât ale tale.

Farmecul tău e mare și de nepătruns, o Românie! Acela care vine la tine, mai vine și altădată și mereu.

„Și așa vrea la rândul meu ca vocea mea să se înalte ca să vorbească de tine — de tine așa cum te am cunoscut, așa cum te am simțit, așa cum ai fost pecând confundam viața mea cu a ta, dându-ți din inima mea, din sufletul meu și din lacrimile mele.

La prima vedere drămurile tale mi-au părut prea lungi și prea prăfuite; prea strălucitor soarele tău. Mă oboseau spațiile tale fără margini pe mine care veneam dintr-o țară de ceață.

Visam umbră și poteci mergând spre pășuni cari vor fi verzi, ca nori pe cer.

Pe urmă, încet încet mai învăluit cu farmecul tău. Iuceam să înțeleg și să iubesc nemărginitele tale zări, drumurile tale care tale suprafața pământului și merg drept către soare — spune — ca și cum pentru ele nu putea fi alte margini.

„Am încercat să pătrund până în tainele sufletului tău, să înțeleg și mândria ta și rezervele tale și istoria trecutului tău și a celor cari ți-au fost dragi — aceia cari te-au călăuzit în viața mea.

Hordele cari te-au călcat au putut să te lovească și să-ți pustiască țarina, vârtosia poporului tău a înfruntat toate vrăjmașii, fără ca nici o tiranie săngeroasă, nici o năvălire străină să izbutească vreodată a stingheri puterea ta și îndârjirea voinței tale de a fi. Neînfrânăți, feciorii tăi reclădeau ceiace fusese dărâmat, însămanța la loc ceiace fusese devastat, mai răbdători ca vremea însăși, mai tari ca fatalitatea.

Cu toate acestea, cu toată apăsarea ta mulțumire materială și propășirea ta, un vis trăia în inima fiecăruia din feciorii tăi, același vis de aur a unei speranțe dragi.

Căci aveam dincolo de granițele noastre muntoase, frați cari vorbeau aceeași limbă, cari îmbrăcau același port, cari se rugau la fei cu ai noștri — și aceste granițe nu trebuiau să dispară, și mâinile lor să se unească de mult cu ale noastre?

Acest vis de unire pe care o generație o transmitiese altelei al cărei ecou se găsea în fiecare doină, care-și avea rădăcini adânci în toate conștiințele, feciorii tăi au umplut și inima mea. Ei m'au făcut să trăiesc în această dorință, până ce a devenit al meu ca și al lor — și mă întreb câteodată care ar fi suveranul blagoslovit căruia ar fi dat să înfăptuiască acest ideal prea mare, prea luminos, prea minunat, ca să nu fie decât o lucrare multă de asupra zărilor zilelor noastre.

Și totuși! Cât a fost mai aproape decât îi credeam! Și a sosit pe neașteptate marea zi dincolo de lacrimi și de teroare, urmându-ne cu orbitoarea lui lumină.

Atunci te-ai înălțat, o Românie! scoasă din liniștita ta și guranță, la înălțimea patriotismului tău tradițional, spre a te arunca într-o luptă mai grozavă decât toate acelea pe cari le înregistrează istoria până acum.

„In adevăr, o Românie! mai mult ca oricând ți am fost numai în ceasul acela, sufletul sufletului tău — pulsul tău bătea în mine, sângele tău era al meu. Îți trăiam speranțele, mă temeam de temerile tale, sufeream suferințele tale, plângându-ți lacrimile și sângele și sângărând prin rănilor tale.

Morminte acoperă lumea, acoperă pământul aceluia cari au fost aliații noștri ca și al nostru — morminte ale aceluia cărora datorim libertatea. Nu le uita, o țara mea! nu uita tinerile vieți jertfite, locurile tale egale la atâtea mese; nu uita sângele care roșea câmpiile tale, pădurile, munții și gârlele tale, ah! nu uita!

Și acum, o poporul meu! e vorba să clădim. Temeliile sunt aci la noi, marea operă e începută. Clădește, clădește! Să înălțăm orice luptă, să ne strângem în cea unitate sfântă pe care am cumpărat-o cu sângele nostru și care va face puterea noastră. Piatră cu piatră clădește viitorul; cu îndrăzneală, cu încredere, mergi înainte — dar ca să fie indestructibilă clădirea pe care o înalți, nu uita nici odată inimile nenumăratele în mi peste cari ai așezat pietrele ei!”

MARIA
Regina României

Serbătoarea Învierii la București

Anul acesta Învierea lui Iisus s'a sărbătorit minunat de frumos la Mitropolia din Capitala Țării, București. De la orele 11 au sosit la Mitropolie toți miniștrii țerii. În curtea Mitropoliei se afla o companie de onoare din Regimentul 9 Vânători cu muzică și drapel.

La ora 12 fără 5 minute, sosește M. S. Regele împreună cu Altețele Sale Regale Prințul Nicolae și Prințesele Marioara și Ileana, cari sunt întâmpinați în pridvorul Mitropoliei de către sfinții Tronului.

Imediat se începe slujba bisericească de către P. S. S. Arhiepiscopul Evghenie Humulescu, înconjurat de mai mulți preoți îmbracați în odăjdii scumpe, răspunsurile fiind date de către corul Mitropoliei.

În noaptea sfântă a Învierii la ora 12, au început să sune mai întâiu clopotele de la Mitropolie, ca apoi, celelalte de la toate bisericile din București, prin dăgățele lor să imprăștie taina Învierii.

În clipa când înalță P. S. Arhiepiscopul, din ușa altarului, rostește „Hristos a înviat”, Compania de onoare din curtea bisericii a tras trei rânduri de salve urmate de bubuirile celor 101 lovituri de tun.

Familia regală a aprins făclile de ceară. Sufletele tuturor erau cuprinse de taina celor dumnezeiești.

După ce s'a sfârșit slujba bisericească, P. S. S. Arhiepiscopul Humulescu, a prezentat Măriei Sale Regelui, Evanghelia Sfântului Ioan. M. S. Regele s'a iscălit și apoi Evanghelia a fost fost pusă în altar.

La ora 1 noaptea Familia Regală a părăsit Mitropolia, rămânând până în ziua credinșii rugându-se și închinându-se la sfintele icoane.

Chipul unui țaran

Cei cari trăiesc numai în oraș, nu vor cunoaște țaranul nostru așa cum este el în adevăr.

Chiar dacă ocupația ce-am avea-o ni ar aduce în față zilnic pe cineva din lumea satelor.

Și nici atunci când trăim la țară ca stăpâni ai unei moși, sau ca funcționari pela școli, judecători, primării — nici atunci nu avem puțința de a cunoaște pe țaran așa cum este el.

Ar trebui să trăiești în apropierea lui nevăzută, ori cel puțin purtând portretul lui și în deplină adevăr fel de muncă.

Țaranul, numai între ai lui își trăiește viața în tot largul și cu toată sinceritatea sufletească, și numai atunci este el așa cum este în adevăr, și numai atunci îl putem cunoaște.

Pe străzile orașului, neobișnuit cu șogometul, cu lumea multă, cu ziduri atât de înalte și clădite în mii de feluri, el pare un rătăcit, într-o lume în care n'are ce face, dăvine ori prea umil, ori prea îndărătnic și nu mai samănă nici pe departe cu el așa cum e acasă, cum e în grădina lui, pe ogorul lui.

În fața funcționarului, ori la curtea boierească e stângaci, pentru că ar vrea să se poarte așa fel, încât să nu se supere pe nimeni.

Când spune ceva, vorbele îi sînt întretălate, strânse și rari, ori repezi și aspre. Și cel mai scântecător în glume vesele și răutăcioase, rămâne oare cum potolită în fața celei îmbrăcat în haine negre, funcționar, boer, ori ce ar fi...

Se spune că țaranul e inapoiat, că iatunericul în care trăiește îl duce pe multe căi de rătăcire, cu însă așa putea spune, că acei cari au asemenea păceri, ar putea să învețe dela țaran, cel puțin tot atât pe cât ar avea să învețe țaranul dela Domnia lor.

Cred că țaranul are atâta știință despre lucrurile ce-l înconjoară încât se poate folosi de ele tot atât de iscusit, precum se servește ferarul ori cismarul de unelte cu cari lucrează.

Natura sufletească a țaranului, este creiată de natura largă și luminoasă a câmpilor, de umbra pădurilor adânci și de răcoarea izvoarelor limpezi.

Când îl vei scoate din această natură, nu mai ai un om așa cum este în adevăr, ci se asemănă cu o plantă mutată într-un pământ care nu-i prieste.

Stângăcia lui, timiditatea, ori

îndărătnicia, e din cauză că sufletul îi rămâne acolo unde a crescut; și numai acolo dacă poți să te apropii de el, te bucuri că poți cunoaște pe cineva, cum nici nu îți puteai închipui mai înainte.

Acolo, țaranul își va vorbi de cerul înstelat, va cunoaște semnele vădului, mai bine decât mulți alții. Acolo el va ști să îți altocască un mugure de pom bun în coaja unui pom sălbatcă cași cei din școlile de pomicultură.

Acolo el se va întrece să-ți imiteze în fiuer cântecul privighetoarei, și atunci când este și cu o leacă de stare, știe cum să-și crească copiii, și cum să-și îngrijească sănătatea. Are o înțelegere atât de naturală, încât pare că e una ca acea înțelepciune care înfloresce pământul cu primăveri. Ochii lui sunt ageri și deprinși cu depărtarea zărilor, și mișcările lui sunt simple și hotărâte.

Între ai săi, are naivitate ca un copil, dar todeauna e rece cu cei străini.

Și când i te faci drag și cunoscut tadeajuns, are o bunătate fără de măsură.

Aceasta este înfățișarea adevărată a unui țaran.

Și de mai sunt și din acei ce se deosebesc de această înfățișare, apoi sunt rari și altfel nici că se poate, precum ne-o arată chiar zicătoarea poporului: Pe câmp cresc și flori și buruene și spinii.

G. TALAZ

Strigături la horă

Cine-o făcut crâșma 'n sat
Fost-a un om blâstămat
Că de beau și de mă 'mbăt
Coate babele mă văd.

***

Nu mă mai blestema
Că nu fac pe vota ta
Șase bol și șase junci
Nu s ca buzele de dulci;
Pătru cai dela căruță
Nu s ca scumpa mea mândruță.

***

Auzit-am de-o minciună
Că'n Murăș il apă bună,
Căți o beau toți se cunună,
Hai mândră să bem și noi
Să ne luăm amândoi.

CREȘTEREA ÎN FAMILIE

Să privim pe fiecare părinte, tata și mama, și deosebit.

Dreptul tatei de a și crește copilul îi este dat lui dela Dumnezeu. Dreptul acesta e însă mărginit de Stat, care trece copilul în matricolele sale, — apoi de biserică, aceasta primindu-l prin botez în sânul credincioșilor ei. Prin urmare omul devine tată n'a dat numai un copil, ci și un membru al societății, așa că copilul nu aparține numai familiei. Să nu uităm apoi că și copilul, ca om, își are drepturile lui, a căror întrebuintare e sub conducerea părinților săi.

De altminteri tatăl lucrează mai mult afară din casă pentru a câștiga cele trebuincioase familiei lui, așa că ochii mamei sunt cece veghează neconștient asupra copilului. Tocmai împrejurarea, că tatăl e mai puțin între copii, trebuie să l îndemne a deveni pentru ei mai ales reprezentantul luptei drepte pentru existență și adevăr.

Influența hotărâtoare asupra creșterii o are însă mama. Un istoric zice cu drept cuvânt, că toți oamenii cari întrec pe alții prin frumoasele lor însușiri, au să mulțumească aceasta mamei lor, firea cărora se arată în firea lor. Nici că se poate altfel când știm, că nu poate să fie între două ființe o legătură mai trăsnică decum este între mamă și copil, care este trup din trupul ei, suflet din sufletul ei.

Nimeni nu a știut să îmbrace în cuvinte așa de frumoase raportul dintre mamă și copil ca Elisabeta, fosta Regina-Poetă a României, care cântă:

Cel mai frumos și stăpân cu
[vănt
Ce-l zice omul pe pământ
E mamă!

Nici unul nu-i așa curat
Și c'un cuprins așa bogat
Ca mamă!

Și e așa de prețuit
Din buze de copil eșit
El, mamă!

Și 'n ochii de copil cîteși
Și 'n sufletu-i senin găsești
Tot mamă!

Și cărei dat fu acest dar
Avu al traiului nectar
Ca mamă!

Iar când perdut-a darul sfânt
Noroc nu are pe pământ...
O, mamă!

Filozoful își perde din asprimea lui, când vorbește de mamă; întemeietorii statelor își pun speranța în mame; îndreptătorii oamenilor se adresează mamei, când încearcă să-i facă mai buni; în onoarea mamei, poezii întonează cântec de mărire; gândul la mamă descrețește frunțile cugeătorilor și năcăjiților. Chiar când întimitatea legăturii dintre mamă și copil ar slăbi, ea vine de nou, căci mama e, după un cuvânt atât de frumos al celeaceși Regine-Poete, ca și bucal Dumnezeu: o chemăm în neceaz și o uităm în veselie. Însăși religia noastră are părți frumoase destinate cultului mamei în persoane Prea Curatei Fecioare.

Cercul principal al activității femeiești va rămânea todeauna căminul familiei. Aici este împărăția ei, unde va putea stăpâni singură, fără concurență, căci nimeni nu va putea influența pe nesimțite asupra copiilor din cea mai fragedă a lor tinerețe ca ea. Femeia e și cea mai chemată pentru a crește oamenii, căci se distinge todeauna prin sentimentul adânc al iubirii și al religiosității, în ea se împreună gingășia dragostei de mamă cu o stăruință și răbdare mai mare ca la bărbat. Cu toate că autoritatea acesteia față de copil e mai mare, iubirea mai gingașă a mamei îl face pe copil să asculte mai curând și mai bucuros de îndrumările mamei. Un pedagog francez zice: un fiu se îndoește mai curând de două ori de mintea tatălui său decât odată de inima mamei sale.

Ceeate face atât de strâns raportul dintre mamă și copil e mai ales iubirea. Există oare ființă mai sublimă decât mama, care veghează nopți întregi lângă patul copilului bolnav, urmându-i răsuflarea, — care își dă pânea din gură și sufletul pentru copil? Numai o mamă știe iubi sincer și adevărat, de aceea toate mamele sunt bogate, iubirea lor fiind cea mai mare dintre avuțile lumii.

Iubirea aceasta să fie revărsată însă cu pricepere. Mama să nu uite nici când, că în dragostea ei se cuprindea cel dintâiu și mai însemnat mijloc al educației și ea are să se gândească bine, ce trebuie să sădească în sufletul copilului ei.

Mama e aceea, care este sau trebuie să fie tot cu copilul; ea cercetează mai întâiu trebuințele lui, îl îmbracă, îl culcă. Fără să fie o învățată mare, găsește în

spiritul, dar mai ales în inima ei nenumărate secrete pentru a veni în ajutorul dezvoltării sufletești a copilului ei. Ea vorbește mai întâiu cu el, la început o limbă înțeleasă numai de ea și de copil. Neorocit copilul, pentru mama căruia datorită cea dintâiu nu e îngrijirea de creșterea lui, căci îi place mai mult petrecerea afară de casă, cum se întâmplă la multe mame dela orașe. Numai părintele, care a cunoscut bine firea copilului, poate ști, ce trebuie să facă pentru a-i da o creștere bună. Iar firea nu i-o poate cunoaște bine, decât observându-l mereu și cu îngrijire. Aceasta o poate face însă numai mama, căci singură poate fi totdeauna cu el, tatăl petrecându-și viața mai mult afară din casă.

Să nu prețuim deci femeia nici când după cum se îmbracă, după cum se infrumusețeașă, ci după cum vedem că se îngrijește de casa ei de copiii ei.

V. L.

Clocitul găinilor

Întâiu să ne îngrijim de un cuib potrivit. Orice cuib trebuie făcut pe pământ, așa dară nu într-o ladă cu fund, căci acolo se sporesc prea tare păduchii de găină, cari o chinăsc tare și o fac de slăbește, ca de altminteri și pe pui. Facem în pământ o cufundătură potrivită, o umplem cu nisip și cenușă și așezăm paie moi de ovăș sau fân, apăsându-le potrivit, ca să se facă o albă mică.

La clocit să lăsăm numai găinile la 2 până la cinci ani și odată proaspete pentru clocit să le luăm zilnic din cuib și să le păstrăm la un loc sbitic și rece. Mai bine se păstrează ouăle într-o ladă umplută cu pleavă, dar așezându-le dealat, nu în cap, și grijind ca să nu se atingă unul de celalalt. Având mai multe găini ouătoare, e bine să întrebuintăm la clocit ouă ouate cam deodată. Dacă găina începe clocitul, când e încă frig, punem 11 ouă, mai târziu punem 13, sub găini mai mari 15—17 ouă. Ouăle murdare le spalăm cu apă caldă, pentru ca să rămână curată coaja, prin porii căreia intră aerul la pui.

Cloștii îi dăm, în cursul clocitului, mai bine orz și pâine. Unele cloști nu v n regulat la mâncare. Pe acestea le luăm de pe cuib, le dăm de mâncare și le punem iarăși pe ouă.

☞

FOIȚA GAZETEI „CULTURA POPORULUI”

Cântarea României

(urmare)

XXXVIII.

Cum te-ai vestejit, floare a libertății? Într-o zi vruseși să te odihnești ca omul obosit de muncă... și feciorii tăi cei vicleni făcură sfat rău între dânsii... cugețul nedreptății și al domniei intră în sufletul lor... și răvniră la armele și la avuția fraților lor... Zavista semănă sămânța gâlcevelor și a împerecherilor din casă... feciorii tăi te mușcară de față, o țara mea, și-ți făcură rană mare... Străinul puase piciorul său pe peptul tău ca să te

năbușească... și dete în mâinile voinicilor tăi turca în locul pașului... și tu te lăsași de bună voie în mâinile celor ce nu putaseră a te birui!

XXXIX

În șesurile tale dușmanii curturile și au întins... Mândria numelui tău a căzut, precum cade de pe deal stejarul cel bătrân, și nu-ți lăsară de a resufla numai atât aer precum se îndurară ei... Domnii și boierii tăi îngenuchiară dinaintea lor!

XL.

Erai un trup cu viață și ai ajuns umbra morții... războinicii tăi s'au făcut mușeri, boierii tăi robii ai dușmanilor și steagul tău perit dintre steagurile neamurilor!

Pentru ce te mai frământă oare? Ți e dor de vremea veche?... Vre o rază din slava trecută venit-a să lumineze fruntea ta?... Nu... ci de durere!

XLI.

Mândră și vitează erai în bălăii, o țară Română... cu greu și cu anevoie era a te birui... Ca să-ți sugă sângele, feciorii tăi cei blestemați te deteră în prada dușmanului. Neamurile ce pismăuau puterea ta și numele tău cal falnic se legară între ele și ziseră: „Hai să zdrobim acest cuib de libertate!”... Ele te orbită de ură și de zavistie: puterea ta se toci, pilită

de trupul tău însuși... și trei uriași, Turcul păgân, Neamțul mișel și Muscalul săbitic, se aruncară asupra trupului tău și-l tălară în bucăți și împărțiră între sine ca pe niște turme pe feciorii tăi...

XLII.

Mult mai înainte p a g a n u l zise: „Ca să zdrobesc acest trup „ce mă'ngroșez'e și mă ameniuță „să dau drumul asupra i n e m e r - n i c i o r m e i . . . ” Și multăne de greci calici, lepădați de Domnul, ca un nor de lăcuste trecură marile și se asvârăriră pe ține, o țara mea, și seșperă sângele tău! Ei aruncară pe copiii tăi în besnele întunerecului... și numele lor perit cu ține! Erai liberă... și te puseră în lanțuri... Erai bogată... și se imbușară de carnea ta, ca niște lupi fiământzi... erai vitează... și infipseră mișelia în inima ta... Erai vrednică și laudată... și ajunseși defăimată...

Erai curată, și te pângăriră cu tâlhărie și nedumnezeire!

XLIII.

Sângele feciorilor tăi s'a stricat și inima lor a putrezit... Când erai tare erau și ei mândri de ține... dar de când s'au amestecat cu cei mișei și cu cei vicleni s'au făcut și ei vicleni și mișei...

XLIV.

Tu ești ca corabia fără cârmă bătută de fortună... și văslași cei răi, cari și-au însușit dreptul de a fi cârmaci, te duc într-o nevoie într'alta și mai mare, și din fără de lege în fără-de-lege... larba se usucă pe unde calcă ei... Iutelepciunea lor e minciuna... istețiuinea lor jefuirea... faptele lor, faptele iadului... Ei au suspus sub jugul clăcii pe poporul tău și au ofilit fruntea ta...

(va urma)

ÎNTÂMPĂRILE SĂPTĂMĂNEI

Din țară

Vânătoare regală. M. S. Regele, în cursul săptămânii trecute, a fost 2 zile la vânătoare, la Corbasca.

Boala Princesei Elisabeta. A. S. Regală Princesea Elisabeta, care se află la Atena și e căsătorită cu Diadocul Greciei, a fost bolnavă. Acuma îi este mai bine.

Prințul Carol la Atena. În vedere că A. S. R. Princesea Elisabeta, era bolnavă, Prințul Carol, moștenitorul tronului, a plecat la Atena.

Cine va fi nașul la nunta Princesei Mărioara. Ziarele din Belgrad (Iugoslavia) scriu că naș la nunta Princesei Mărioara cu regele Alexandru, va fi Regele Angliei.

Răsplata muncii. M. S. Regna, văzând munca și roadele societății culturale „Vrancea”, de sub presidenția d-lui Vintilă Petrescu, a binevoit ca această societate să fie pusă sub înaltul său patronaj.

Vizita D-lui Ministru Banu la redacția noastră. Dl. Banu, ministru al artelor, oprindu-se o zi prin Cluj, a avut buna-voință a vizita și redacția revistei noastre „Cultura Poporului”, interesându-se de aproape de activitatea societății culturale cu același nume și de revistă.

Protopop nou. Parintele Gheța din Buziaș (Ardeal) a fost ales de protopop al cercului Buziaș.

Botezul unui vas nou. Luni 17 Aprilie, la Brăila, a avut loc botezul vasului de pasageri, cu denumirea de „Anghel Saligny”, Vaporul va face linia Brăila-Galați-Valcov,

Dar de nuntă. Primăria orașului Iași a hotărât să dea un frumos dar A. S. R. Princesea Mărioara, cu prilejul căsătoriei sale cu regele Alexandru al Iugo-Slaviei.

Este vorba de mese, scaune, canapele, scoarțe, toate în stil național, cu care va fi mobilată odaia românească din palatul regal din Belgrad.

Parastas pentru martirii dr. Ion Ciordaș și dr. N. Bolcaș. În ziua de 2 Aprilie a. c. în amândouă bisericile din Beiuș (Ardeal) s'a slujit un parastas întru pomenirea martirilor dr. I. Ciordaș și dr. N. Bolcaș, omorâți mișelește în noaptea de 3 spre 4 Aprilie 1919 de către bandeie săcuști. Toată lumea românească din Beiuș a luat parte la acest parastas. După parastas, elevii de la liceu cu steaguri în frunte, corpul ofițeresc și toată lumea românească a plecat la mormântul lor, unde profesorul Camil Sălăgeanu a rostit prea frumoasă vorbire întru amintirea celor omorâți.

Direcțiunea ziarului aduce la cunoștința tuturor abonaților cari nu și-au achitat abonamentul că numărul 52—cu care se împlinște anul—va fi ultimul ce li se va trimite dacă nu vor trimite costul abonamentului.

Cinematograful „Cultura Poporului”. În sala cea mare dela „Reduta” din Cluj, societatea „Cultura Poporului” a deschis, începând cu-întâia zi de Paști, un teatru-cinematograf. Aducându-se această jertfă nouă pentru cultura poporului, îndemnăm pe toți cei din Cluj și ceice vin la Cluj să se folosească de acest prilej pentru a vedea filmurile cele mai nouă, mai frumoase și mai pline de învățături morale. Prin filmurile noastre vrem să cultivăm sentimentul iubirii de aproapele, al iubirii de patrie și de religie.

Prețurile hotărâte pentru bilete sunt cât se poate de reduse.

În fiecare zi se dau două reprezentațiuni: una, care începe la ora 5, a doua la ora 9 jum. seara.

Inchiderea Parlamentului. Parlamentul s'a închis în Miercuri din săptămâna patimilor.

Redacționale. Rugăm pe cititorii noștri să ne trimeată vești despre toate faptele bune ce se întâmplă în localitățile în cari trăesc. Bunăoară: înființarea de case de citire, daruri pentru școală și biserică, șezători culturale, în sfârșit tot ce ar interesa viața culturală. Articolele să fie cât se poate de scurte.

Sămănăturile de grâu. Toamna trecută s'au sămănat cu grâu în România întreaga un milion patru sute patruzeci mii de hectare. În toamna anului 1920 s'au sămănat însă 2 mil. 448 mii hectare, așa dară cu un milion de hectare mai mult. Dacă nu vor fi sămănături de primăvară mai întinse, și starea financiară poate să devină mai rea.

De peste hotare

Oameni fără lucru în America. În Statele-Unite din America-de-Nord sunt 5 milioane șapte sute mii de lucrători, cari nu mai găsesc de lucru. Numărul acesta e mai mare decât al tuturor locuitorilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, socotind dela copilul de țără până la moșnegul trecut de o sută de ani. Un Sas din Ardeal dus în America scrie acasă, că dintre Șașii duși acolo obia 20 dintr'o sută au de lucru. Tot cam așa va fi și cu Românii. Care e cauza acestei lipse de lucru? Valuta. Dolarul American e așa de scump, încât cele mai multe țări de pe pământ nu mai pot cumpăra mărfuri de la Americani. Urmarea e, că fabricile dau drumul la mii și mii de lucrători, căci nu au ce face cu mărfurile. Așa că e rău și cu valuta scuzată, cum e la noi, dar și în valuta prea urcată, cum e la Americani. Această mai însemnează ceva: atât binele cât și răul dintr'o țară se simte și în toate celelalte țări.

Boala regelui Greciei. Regele Greciei a fost bolnav înaintea Paștilor.

gelui Poloniei, pe care trebuiau să-l recunoască mai mare al lor. De multe ori se răsculau însă contra regelui polon, cum au făcut și pe timpul regelui Vladislav. Acesta cerea atunci și ajutorul Domnului Moldovei, care i l și da, cum s'a întâmplat la anul 1410, când Polonii, ajutați de Moldoveni, au bătut pe Germani la Tannenberg, apoi la 1422, când i-au bătut conduși de spătarul Coman, la Marienburg, reședința cavalerilor teutoni.

Lupta dela Marienburg o descrie frumos vechiul istoric polon Cromer zicând:

„O trupă de cavalerie română, în număr cam de 400 ostași, pe cari îi trimisese voevodul Moldovei în ajutorul lui Vladislav Jagello, începu să prade ținutul de sub zidurile cetății Marienburg. În contra acestora ieși din cetate un număr de cavaleri

teutoni și făcură un atac asupra lor. Românii văzând mulțimea inamicilor, cari veniau asupra dâșilor, se retraseră în pădurea din apropiere și descălecară de pe cai, ca să se apere în desimea arborilor ca pedestri, obiceiul ce adeseori era întrebuițat la ei. Acum descălecară și Germanii, ca să prindă pe Românii, crezând că dâșii s'au ascuns. Însă de odată cavalerii fură acoperiți de o ploaie de săgeți. Românii taie și prind pe cei dinții cavaleri, iar ceilalți o luă la fugă și chiar în fuga lor suferiră pierderi mari din cauza Românilor, cari îi urmăreau. Iar Românii se întoarseră cu pradă și prizonieri, pe cari îl făcuseră la tabăra lor.”

Sub Alexandru-cel Bun a în cercat o oaste turcească să pătrundă și în Moldova; dar a fost respinsă de Moldoveni (1432). Domnia lui Alexandru a fost

o binecuvântare pentru Moldova. Sub el, această țară românească s'a întins dela munte până la mare, fără războaie, fără de vărsări de sânge, numai mulțumită cumințeniei lui. La Miază-Noapte, Domnul Moldovei stăpâna și ținuturi, cari se afla stăzi de Polonia și Ucraina, la Miază-Zi ajunsesse la Chilia, vâdurile Nistrului împreună cu Cetatea-Albă a Genovezilor erau toate sub stăpânirea Moldovei. Moldova își avea acum granițele ei naturale și ajunsesse să în treacă Muntenia în întindere. Nu e mirare, că Impăratul Ioan Paleologu din Constantinopol dete lui Alexandru titlu de rege și coroana regală. Domnul Moldovei nu s'a folosit însă de acest titlu, care putea să nu aducă pe dușmanii poloni și unguri asupra țării. A rămas, ca după unirea dela 1859 a celor două principate române, Carol

I să se încoroneze cu coroana română câștigată pe câmpurile de luptă din Bulgaria, iar urmașul său, regele nostru de acum să și pună pe cap la Alba-Iulia coroana regală a Daciei întregite.

Victor Lazăr

CETIȚI
ȘI RĂSPÂNDIȚI
„CULTURA
POPORULUI”
CARE TRĂEȘTE
PRIN VOI ȘI
PENTRU VOI.

TIPOGRAFIA

„Cultura Poporului”

CLUJ—Str. Iuliu Măniu No. 6—CLUJ

Este inzestrată cu tot felul de mașini tipografice

Execută lucrări tipografice ca: Broșuri, ziare, reviste, teze, registre, circuli, afișe, convocări, cărți de vizită, bilete de nuntă ș. a.

PREȚURI IEFTINE

Banca Românească

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital Social 160.000.000 lei

SEDIUL CENTRAL: BUCUREȘTI.

SUCURSALE:

Arad, Bălți, Brașov, Bazargic, Chîșinău, Cernăuți, Constanța, Galați, Cluj, Ismail, Târgu-Mureșului, Oradea-Mare, Sibiu, Tulcea, Timișoara.

FACE ORICE OPERAȚIUNI DE BANCA

A APĂRUT

Drama „ARDEALUL”

Scrisă de colaboratorul nostru C. Cehan-Racoviță

În această piesă de teatru e descrisă toată viața plină de suferință a transilvanenilor. Se poate căpăta volumul trimțându-se prin mandat poștal suma de 5 lei prețului cărții; iar 2 lei în plus pentru taxa poștel, recomandat.

Banii se vor înainta d-lui Const. Cehan-Racoviță, Otel New-York Cam. 17 Cluj.

Foia
Cultura Poporului
să nu lipsească din
: casa nimănu. :

Banca Centrală

Pentru industrie

și Comerț s.p.a.

Cluj, Str. Regina Maria No. 6—

(Casele proprii)

Capital social Lei 50.000.000
deplin vărsat

Secția de Bancă : Secția de

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Hațeg, Sărmășel, Oradea-Mare, Reședința stabilă în București, Iași, Suceava, Cluj, Sibiu, Praga și Wien.